

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-12/90
URBROJ: 50301-04/12-26-10

Zagreb, 18. ožujka 2026.

Hs**NP*021-10/25-14/11*50-26-4**Hs

**REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB**

Primijeno:	18-03-2026		
Klasifikacijska oznaka	021-10/25-14/11		Org. jed. 65
Urudžbeni broj:	50-26-4	Pril. -	Vrijednost -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje institucionalnih propusta u sustavu zaštite od nasilja nad ženama koji rezultiraju velikim brojem femicida (predlagatelji: 16 zastupnika u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-10/25-14/11, URBROJ: 65-25-3, od 29. prosinca 2025.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje institucionalnih propusta u sustavu zaštite od nasilja nad ženama koji rezultiraju velikim brojem femicida (predlagatelji: 16 zastupnika u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje institucionalnih propusta u sustavu zaštite od nasilja nad ženama koji rezultiraju velikim brojem femicida, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo 16 zastupnika u Hrvatskome saboru, aktom od 22. prosinca 2025., iz sljedećih razloga:

Prijedlogom odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje institucionalnih propusta u sustavu zaštite od nasilja nad ženama koji rezultiraju velikim brojem femicida (u daljnjem tekstu: Istražno povjerenstvo) predlaže se osnovati Istražno povjerenstvo koje je dužno istražiti i utvrditi kako se provodi procjena rizika u slučajevima obiteljskog i partnerskog nasilja i zašto ona često ne prepoznaje izvjesnost smrtonosnog ishoda u budućnosti, zašto zaštitne mjere izrečene nasilnicima često nisu učinkovite ili se ne nadziru, kako i zašto

dolazi do situacija u kojima nasilnici s višestrukim prijavama ostaju na slobodi bez adekvatnog nadzora, do koje mjere je raširena institucionalna praksa umanjivanja ozbiljnosti prijava nasilja nad ženama, kako funkcionira međuresorna suradnja i zašto dolazi do njezina zastoja, postoje li propusti u edukaciji policije, sudstva, zdravstva i socijalnih službi te koje su zakonodavne i provedbene prepreke učinkovitoj zaštiti žena od rodno uvjetovanog nasilja.

Cilj Istražnog povjerenstva je utvrditi zašto sustav zaštite od nasilja nad ženama ne funkcionira adekvatno, identificirati institucionalne propuste, odgovornosti i obrasce nečinjenja i predložiti konkretne mjere i zakonodavne izmjene koje će spriječiti ponavljanje femicida.

U postupku istraživanja, prema Prijedlogu odluke, Istražno povjerenstvo je dužno izvršiti uvid u svu dokumentaciju i druge isprave vezane uz predmet istrage, ispitati sve osobe koje mogu biti u posjedu relevantnih informacija, pribaviti izjave svjedoka, a prema potrebi konzultirati se s nezavisnim stručnjacima iz akademske zajednice, strukovnih komora i civilnog društva, kao i organizacijama koje pružaju podršku žrtvama nasilja.

Prvenstveno Vlada Republike Hrvatske naglašava da se Istražno povjerenstvo ne može osnovati u odnosu na pitanja za koja je pokrenut sudski postupak. U odnosu na kaznena djela femicida počinjena 2024. te posebno 2025. godine pokrenuti su kazneni postupci, od kojih sudski postupci u određenom broju predmeta još uvijek traju. Stoga je jasno da se Istražno povjerenstvo, s obzirom na predmet istraživanja, koji zadire u rad neovisnih pravosudnih tijela ne može osnovati. U predmetima kaznenih djela teškog ubojstva ženske osobe (femicid) državno odvjetništvo i sudovi vode kaznene postupke po službenoj dužnosti. Pitanja koja je, prema Prijedlogu odluke, Istražno povjerenstvo dužno istražiti kao i sam postupak istraživanja vezani su uz pendentne kaznene progone, a upravo ta pendentnost predstavlja pravnu zapreku za osnivanje Istražnog povjerenstva. Naime, Zakon o istražnim povjerenstvima („Narodne novine“, broj 24/96.) izrijekom brani njegovo osnivanje za pitanja u kojima je pokrenut sudbeni postupak tako dugo dok taj postupak teče. Štoviše, norma zakonskog ranga sadržana u spomenutom Zakonu, nalaže prestanak rada prethodno osnovanog Istražnog povjerenstva, ukoliko je pokrenut sudbeni postupak o nekom pitanju za čije je istraživanje ono bilo osnovano.

Prijedlog odluke, izlazi i izvan područja primjene Zakona o istražnim povjerenstvima, koji je ograničen na rad državnih tijela, javnih službi i pravnih osoba javnog prava, a s obzirom na to da bi djelokrug Istražnog povjerenstva, obuhvatio i pendentni rad sudova i državnog odvjetništva koji su, prema Ustavu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) samostalna i neovisna pravosudna tijela. Naime, u Prijedlogu odluke propisana je zadaća Istražnog povjerenstva da u postupku istraživanja izvrši uvid u svu dokumentaciju i druge isprave vezane uz predmet istrage, ispita sve osobe koje mogu biti u posjedu relevantnih informacija te pribavlja izjave svjedoka. Spomenuto rezultira time da Istražno povjerenstvo zadire, ako ne i preuzima dužnosti državnog odvjetništva i suda u postupanju u konkretnim predmetima, što je neprihvatljivo ne samo s aspekta načela trodiobe vlasti, nego i vanjske neovisnosti pravosudnih tijela.

Samostalnost i neovisnost pravosudnih tijela predstavlja jedno od temeljnih demokratskih načela i preduvjet je načela vladavine prava. Upravo je njihova vanjska neovisnost jamstvo slobode, poštivanja ljudskih prava i nepristrane provedbe zakona i kao takva od interesa je onih koji traže i očekuju nepristranu pravdu. U cilju ostvarenja suštinske ili supstancijalne neovisnosti, sudovi i državna odvjetništva slobodni su od izvanjskih utjecaja na

postupke i odluke koje u postupku donose, isključivo prema svom pravnom uvjerenju, utemeljenom na ustavnim i drugim zakonskim pravilima. Dakle, u svom djelovanju u konkretnim kaznenim predmetima, pravosudna tijela oslobođena su bilo kakvog utjecaja ili vezanosti pravnim stajalištima drugih tijela državne vlasti.

Pravilnost odluka tijela kaznenog postupka i transparentnost u njihovu postupanju i odlučivanju osigurana je na potpuno drugačiji način i to normama kaznenog procesnog prava, koje jamče unutarnji nadzor viših sudbenih tijela nad pravilnošću odluka nižih pravosudnih tijela. To znači da odluke pravosudnih tijela podliježu kontroli povodom izjavljenih pravnih lijekova, a unutar struktura same sudbene vlasti. Upravo opisani normativni mehanizam, jamči ispravnu primjena javnih ovlasti povjerenih pravosudnim tijelima.

Predmet istraživanja u kojem bi se ispitala sve osobe koje mogu biti u posjedu relevantnih informacija, značio bi i mogućnost ispitivanja izravne žrtve u predmetima pokušaja kaznenog djela teškog ubojstva ženske osobe, odnosno neizravnih žrtava (članova obitelji, potomaka, predaka, braće i sestara osoba čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom) u predmetima kada je ovo kazneno djelo dovršeno. Tako determiniran predmet istraživanja predstavlja visoki rizik od sekundarne i ponovljene viktimizacije žrtava, koji ovoga puta ne bi bio izravna posljedica kaznenog djela, već posljedica samog institucionalnog djelovanja, koje na opisani način dovodi u pitanje ne samo na međunarodnim standardima utemeljen koherentan sustav zaštite žrtava primijenjen u domaćem pravnom poretku, već i pitanje prava na privatnost svake žrtve.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ukazuje da problematiku nasilja nad ženama, unutar institucionalnog ustrojstva Republike Hrvatske, kontinuirano prate dva međuresorna tijela i to Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanje sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) i Promatračko tijelo za sveobuhvatno nadgledanje, prikupljanje podataka, analizu i izvještavanje o slučajevima ubojstva žena - Femicide Watch (u daljnjem tekstu: Promatračko tijelo).

Povjerenstvo osnovano pri Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije temeljem Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, br. 70/17., 126/19., 84/21., 114/22. i 36/24.) ima za cilj praćenje stanja o pojavnim oblicima nasilja u obitelji, kao i izvještavanja o njegovom kretanju. Zakonodavne izmjene na području prekršajnog postupka te izvršavanje sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji iz 2024. godine, ojačale su rad Povjerenstva. Naime, njegov je sastav osnažen ne samo kvantitativnim mehanizmom koji se ogleda u povećanju broja članova Povjerenstva s jedanaest na sedamnaest, već i proširenju kruga institucionalnih predstavnika iz kojih članovi Povjerenstva dolaze i to uključivanjem u njegov rad sljedećih predstavnika: Pučke pravobraniteljice, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Pravobraniteljice za djecu, Pravobranitelja za osobe s invaliditetom i akademske zajednice. Pored navedenih, u radu Povjerenstva sudjeluju i predstavnici: Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva zdravstva, Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i organizacije civilnog društva. Poseban naglasak, kada je riječ o sastavu Povjerenstva, navedene zakonodavne izmjene iz 2024. godine usmjerene su na predstavnike akademske zajednice i organizacija civilnog društva, koji isključivo trebaju dolaziti iz redova osoba koje se u svom radu bave problematikom nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Upravo se navedenim osigurava viša razina stručnosti i kvaliteta

rada samog Povjerenstva. U svom radu, članovi Povjerenstva sastaju se četiri puta godišnje, dajući u konačnici i godišnje izvješće o primjeni Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. - ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23., 36/24. i 136/25.).

Kako je i razvidno iz objavljenih izvješća, praćenje pojava oblika nasilja u obitelji od strane Povjerenstva nije svedeno samo na pružanje egzaktnih statističkih podataka, već su saznanja o stanju i kretanju pojavnosti nasilja u obitelji, podloga za predlaganje mjera usmjerenih ka poboljšanju politika u ovom području. Vođeni svijesti da se politike za odgovarajuću borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji mogu oblikovati na temelju sveobuhvatnih i usporedivih podataka, u IV. tromjesečju 2026., predviđene su izmjene i dopune Pravilnika o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 31/18.). Predložene izmjene i dopune u sebi će integrirati i zahtjeve Direktive (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (u daljnjem tekstu: Direktiva) i na taj način osigurati usporedivost nacionalnih podataka o raširenosti pojava oblika nasilja u obitelji s podacima ostalih država članica. Upravo će opisani institucionalni mehanizam, rezultirati objektivnim i jednako mjerljivim podacima o pojavnim oblicima nasilja nad ženama i nasilja u obitelji u svim državama članicama i kao takav, pružiti kvantitativno utemeljenu podlogu za kreiranje daljnjih politika Europske unije u zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Promatračko tijelo osnovano je kao institucionalni mehanizam 2017. godine, Odlukom pravobraniteljice za ravnopravnost spolova o osnivanju Promatračkog tijela i imenovanju članova tijela „Femicide Watch“, s ciljem koordiniranog praćenja i analize svih ubojstava žena i rodno utemeljenog nasilja te izdavanja preporuka za unaprjeđenje sustava zaštite žrtava i progona počinitelja nasilja.

Promatračko tijelo prati pojavnost ubojstava žena iz rodnog aspekta, prikuplja i analizira podatke, radi uočavanja ključnih propusta koji dovode do ubojstava žena od strane njihovih supruuga, bivših i sadašnjih partnera te općenito muškaraca. U radu ovoga institucionalnog mehanizma, kroz devet održanih sastanaka u kojem uz Pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova sudjeluju i predstavnici Ministarstava unutarnjih poslova, Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, odnosno institucije i organizacije kojima je predmet rada suzbijanje rodno utemeljenog nasilja, analizirani su dostupni podaci, radi uočavanja ključnih propusta nadležnih tijela pretežito kod ranijih intervencija zbog nasilja u obitelji, a prije samih ubojstava. Cilj analize je bio identificirati slabe karike u sustavu zaštite i obrasce ponašanja zbog kojih prevencija nije bila učinkovita. Na temelju takvih analiza i uočenih obrazaca, nadležnim tijelima upućivale su se konkretne preporuke za unaprjeđenje sustava zaštite žrtava i progona počinitelja prilikom njihovih intervencija zbog ranije prijavljenog nasilja, a sve s ciljem prevencije femicida, odnosno ranog prepoznavanja rizika za femicide, te sprječavanja istoga.

Bitna je činjenica da je kroz institucionalni mehanizam Promatračkog tijela uspostavljen i kontinuiran sustav promatranja neovisnog tijela nad radom pojedinih državnih tijela. Preduvjet njegova djelovanja u svim slučajevima ubojstva žena, pretpostavlja dostavu preslike predmeta od strane policije Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova. Ured Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova dodatno analizira postupanja u konkretnim slučajevima i na taj način izravno utvrđuje postojanje eventualnih propusta u sustavu zaštite od nasilja nad ženama.

Slijedom navedenoga, razvidno je da je već uspostavljen institucionalni sustav promatračkog neovisnog tijela te nema potrebe za osnivanjem Istražnog povjerenstva s usporedivim ciljem i zadaćama.

Ističemo da problem nasilja u obitelji zahtijeva društveno odgovornu reakciju, u vidu čvrste povezanosti i sustavnog angažmana niza institucija uključenih u sustav zaštite žrtava. Međuresorna suradnja predstavlja izuzetno važno područje, koje zahtijeva usklađeno i međusobno povezano djelovanje tijela nadležnih za postupanje u slučajevima nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. U tom cilju krajem studenoga 2018., ministri nadležni za poslove obitelji i socijalne skrbi, zdravstva, pravosuđa, uprave, obrazovanja, unutarnje te vanjske i europske poslove potpisali su Sporazum o suradnji u području sprječavanja i borbe protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Osim navedenoga, Vlada Republike Hrvatske je 2019. godine donijela Zaključak o prihvaćanju Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelj koji pretpostavlja međuresornu suradnju nadležnih tijela u slučajevima nasilja u obitelji (policije, zdravstva, pravosuđa, zavoda za socijalni rad, odgojno-obrazovne ustanove te organizacija civilnog društva koje programski djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja), a povezanost nadležnih tijela koja se bave zaštitom žrtava nasilja, vidi kao jednu od bitnih odrednica u pružanju zaštite žrtvama nasilja u obitelji.

U cilju što kvalitetnijeg odgovora na nasilje nužno je osigurati nadogradnju ranije stečenog znanja stručnjaka svih sustava koji rade u području zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. U tom smislu Nacionalni plan zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, za razdoblje do 2029. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan), koji je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 23. prosinca 2025., ključan je akt strateškog planiranja koji u središte interesa stavlja žrtvu. Nacionalni plan sadrži tri posebna cilja koji se odnose na prevenciju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, unaprjeđenje zaštite i potpore žrtvama nasilja te unaprjeđenje učinkovitosti sustava intervencija u odnosu na počinitelje nasilja.

Osim gore navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe da je usvojen i niz zakonskih izmjena kojima je cilj smanjenje stope nasilja prema ženama i obiteljskog nasilja općenito. Slijedom navedenoga, Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 36/24.) Republika Hrvatska je među prvim u ovom dijelu Europe uvela kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe, kao najozbiljniji oblik rodno utemeljenog nasilja, koje predstavlja teško kršenje temeljnih ljudskih prava žena, uključujući pravo na život. Uz ovo je kazneno djelo kazneno zakonodavstvo dopunjeno općom definicijom rodno utemeljenog nasilja kao *ex lege* otegotnom okolnosti počinjenja kaznenih djela nasilja. Kazneno djelo teškog ubojstva ženske osobe ne zastarijeva niti u pogledu zastare kaznenog progona, niti u pogledu zastare izvršenja kazne zatvora te u tom smislu predstavlja snažan zalog u borbi protiv nasilja nad ženama.

Izmjena kaznenog materijalnog zakonodavstva tijekom 2024. godine, rezultirala je pooštavanjem zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja u odnosu na kazneno djelo silovanja, za koje se izrečena kazna više ne može zamijeniti radom za opće dobro. Zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja pooštrena je i za teška kaznena djela protiv spolne slobode, kao i kaznena djela spolne zlouporabe djeteta mlađeg od petnaest godina i spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina te je izmijenjen zakonski opis kaznenog djela nasilja u obitelji, a spolno uznemiravanje kao prekršaj iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji uključuje

se kao spolno uznemiravanje bliske osobe u zakonski opis kaznenog djela spolnog uznemiravanja i to kao kvalificirani oblik. Posljedice koje je pretrpjela žrtva postaju osobita okolnost pri odmjerenju kazne, a na zaštitu žena također je od utjecaja i proširenje mogućnosti izricanja sigurnosne mjere zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora za sva kaznena djela protiv spolne slobode, kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta te kaznena djela protiv braka, obitelji i djece s izrečenim kaznama zatvora.

Unaprjeđenje zaštite žena od nasilja pratile su i izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku iz 2024. godine te su u općem katalogu prava žrtava proširena prava žrtve na način da ista, između ostaloga, ima i pravo na pristup službama za potporu žrtvama odmah nakon počinjenja djela i onoliko dugo koliko je to potrebno, pravo na pratnju osobe od povjerenja po njezinu izboru pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje od prijave do pravomoćnog okončanja postupka, pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba, pravo da bez nepotrebne odgode bude obaviještena o puštanju uhićenika na slobodu, ukidanju pritvora ili istražnog zatvora, bijegu okrivljenika i otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora te mjerama koje su poduzete radi njezine zaštite.

Potreba društva da odgovori na nasilje u obitelji kroz aktivne i učinkovite mjere prema počinitelju kako bi se spriječilo njegovo nasilno ponašanje u budućnosti te pruži primjerenu zaštitu žrtve provodi se procjenom rizika u najranijem stadiju kaznenog progona od strane policije prilikom njegova uhićenja, a daljnju procjenu kriminogenih faktora provodi nadležni državni odvjetnik i sud te se, ovisno o procjeni, donosi odluku o određivanju mjera opreza ili istražnog zatvora, a nepridržavanje mjera opreza, rezultira strožim i hitnim mehanizmom postupanja koji se ogleda uhićenjem osumnjičenika, odnosno okrivljenika koji krši mjeru opreza i donošenjem odluke nadležnog suda o potrebi zamjene mjere opreza istražnim zatvorom u roku od 24 sata od obavijesti tijela koje nadzire izvršenje mjere opreza.

Žrtvama kaznenih djela protiv spolne slobode, kaznenog djela trgovanja ljudima i žrtvama u odnosu na koje su utvrđene posebne potrebe zaštite, kroz izmjene Zakona o kaznenom postupku iz 2024. godine, osigurano je pravo da budu ispitane putem audio-video uređaja, a od tog prava odstupa se samo ako sama žrtva traži da se na nju ne primijeni to pravo.

Kako bi se dodatno zaštitila žrtva tijekom poduzimanja dokaznih radnji u postupku, dopuna Zakona o kaznenom postupku iz 2024. godine propisuje da će se poziv svjedoku - žrtvi nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama smještenoj u skloništu uputiti putem nadležnog tijela socijalne skrbi ili odjela za podršku žrtvama i svjedocima, dok će boravište žrtve - svjedoka kaznenog djela nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama policija i tijelo koje vodi postupak utvrditi na siguran i povjerljiv način i taj podatak zatvoriti će se u poseban omot i čuvati odvojeno te se bez dopuštenja tijela koje vodi postupak neće moći razgledati niti koristiti.

Izmjenama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji prava žrtava proširena su pravom žrtve da, između ostalih od ranije propisanih prava, ima i pravo na pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji odmah nakon počinjenja prekršaja i onoliko dugo koliko je to potrebno, pravo na pratnju osobe od povjerenja po njezinu izboru pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje od prijave prekršaja do pravomoćnog okončanja prekršajnog postupka, pravo da bez nepotrebne odgode bude obaviještena o puštanju uhićenika na slobodu osim u slučaju odricanja od tog prava, pravo predložiti da bude ispitana putem audio-video uređaja. Također, počinitelju nasilja u obitelji mogu se, pored zaštitnih mjera koje propisuje Prekršajni

zakon („Narodne novine“, br. 107/07., 39/13., 157/13., 110/15., 70/17., 118/18. i 114/22.), dodatno izreći i zaštitne mjere koje propisuje Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji i to zaštitna mjera obveznog psihosocijalnog tretmana, zaštitna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji, zaštitna mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva te zaštitna mjera obveznog liječenja od ovisnosti.

Ranijim izmjenama kaznenog zakonodavstva iz 2020. i 2021. godine također je pooštrena zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja za niz kaznenih djela nasilja u obitelji. Kazneno djelo „Nasilje u obitelji“ je prošireno, te je ukinuto kazneno djelo „Spolnog odnošaja bez pristanka“. Propisano je da se kazneno djelo „Spolno uznemiravanje“ iz članka 156. progoni po službenoj dužnosti, umjesto po prijedlogu žrtve. Uvedeno je novo kazneno djelo „Zlouporaba snimke spolno eksplicitnog sadržaja“ tzv. osvetnička pornografija te je proširen pojam bliske osobe na sadašnje ili bivše intimne partnere.

Uz mjere poduzete u području kaznenog zakonodavstva, podsjećamo kako smo osnovali skloništa za žrtve nasilja u svim županijama, osigurali rad Nacionalnog pozivnog centra 116 006 - 24 sata dnevno, sedam dana u tjednu, donijeli Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine, te uveli specijalizaciju sudaca za rad na predmetima nasilja u obitelji.

Svjesni stalne potrebe daljnjih mjera s ciljem suzbijanja nasilja nad ženama nastavit ćemo poduzimati iste, uključujući i kroz postupak prijenosa Direktive, koja predstavlja sveobuhvatan pravni okvir za učinkovito sprječavanje i suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji na razini Europske unije. U radnu skupinu za izmjene zakonodavstva radi usklađivanja s navedenom Direktivom, kao i do sada, bit će uključene predstavnice nevladinih udruga i predstavnici pravosudnih tijela. Time nastavljamo dobru suradnju s civilnim društvom koje se bavi tematikom suzbijanja nasilja, a čiji doprinos u kreiranju pobrojanih mjera iznimno cijenimo.

Iz svega navedenoga razvidna je ozbiljnost pristupa u suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji od strane nadležnih tijela i drugih čimbenika koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja i sveobuhvatnoj zaštiti žrtava. Spomenuto se ogleda u kontinuiranom unaprjeđenju zakonodavnog okvira, donošenju strateških politika u zaštiti od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, uspostavi normativnog i institucionalnog mehanizma kontrole odluka pravosudnih tijela unutar strukture same sudbene vlasti, egzistiranju Povjerenstva i Promatračkog tijela osnovanih s ciljem koordiniranog praćenja nasilja nad ženama, međuresornoj suradnji te prepoznatoj potrebi provedbe edukacije svih dionika uključenih u sustav zaštite.

Ozbiljan pristup ovoj temi i politička volja za borbu protiv nasilja nad ženama su vidljivi i mjerljivi, a najbolji pokazatelj intenziviranja aktivnosti u pogledu suzbijanja nasilja nad ženama je usporedba s mjerama koje su provedene u mandatima prijašnjih Vlada. Porast broja femicida je problem koji postoji i zabrinjava, ali njega treba rješavati integriranim pristupom, kroz suradnju svih državnih i pravosudnih tijela, kao i civilnog društva i medija. Pored suradnje, problem nasilja nad ženama zahtijeva i odgovornost svih dionika društva uključujući i političke stranke, kako vladajuće tako i opozicijske. Prilikom za pružanje podrške, do sada najopsežnijim i najznačajnijim mjerama za suzbijanje nasilja nad ženama, opozicija je imala 2024. godine, prilikom izmjena kaznenog zakonodavstva. Međutim, oni koji danas traže osnivanje Istražnog povjerenstva tada nisu glasali za uvođenje kaznenog djela femicida, za rodno utemeljeno nasilje kao otegotnu okolnost, za više kazne za kazneno djelo silovanja, teška

kaznena djela protiv spolne slobode, spolne zlouporabe djeteta te za niz drugih mjera ključnih za jačanje prava žrtava u kaznenom postupku. Ova činjenica zapravo najviše govori o razlozima za osnivanje Istražnog povjerenstva koji se svode isključivo na dobivanje političkih poena, bez konkretnih prijedloga, bez rješenja ili pak podrške mjerama koje nastoje riješiti postojeći problem.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje institucionalnih propusta u sustavu zaštite od nasilja nad ženama koji rezultiraju velikim brojem femicida.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana te državne tajnike Ivana Crnčeca, Fadilu Bahović, Vedranu Šimundžu Nikolić i Sanjina Rukavinu.

PREDSTEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković